

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

Over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, met als doel het verbod op een aantal herbiciden voor niet-professioneel gebruik.

Brussel, 3 november 2017

SAMENVATTING

Bij brief van 2 augustus 2017 heeft de toenmalige minister van Landbouw, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de Raad voor het Verbruik om advies verzocht over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, met als doel het verbod op een aantal herbiciden voor niet-professioneel gebruik.

Dit ontwerp kadert binnen het volgende Federaal Reductieprogramma voor Pesticiden en heeft tot doel het op de markt brengen en het gebruiken van sommige herbiciden voor niet-professionele gebruikers te verbieden. Het ontwerp wil een einde maken aan de verwarring die nu bestaat doordat de drie gewesten het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op basis van glyfosaat door niet-professionele gebruikers hebben verboden, terwijl de toelatingen voor het op de markt brengen en het gebruiken van deze producten geldig blijven op federaal niveau.

De Raad wil de aandacht van de bevoegde minister en van zijn administratie vestigen op diverse belangrijke beginselen waarmee volgens hem rekening moet worden gehouden in het dossier inzake evaluatie van de gewasbeschermingsmiddelen, goed bestuur en verbetering van de informatie.

De Raad voor het Verbruik, die op 2 augustus 2017 door de toenmalige Minister van Landbouw , verzocht werd een advies uit te brengen over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, met als doel het verbod op een aantal herbiciden voor niet-professioneel gebruik, heeft huidig advies goedgekeurd op 3 november 2017 middels een schriftelijke procedure.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Minister van Landbouw, aan de Minister van Volksgezondheid, aan de Minister van Economie en Consumenten en aan de Minister van Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik;

Gelet op de brief van 2 augustus 2017 van de toenmalige Minister van Landbouw waarin hij de Raad voor Verbruik om een advies verzoekt over het bovenvernoemde ontwerp van koninklijk besluit;

Gelet op het artikel 5 van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers;

Gelet op het volgende Federaal Reductieprogramma voor Pesticiden;

Gelet op het verbod van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op basis van glyfosaat door niet-professionele gebruikers door de drie gewesten;

Gelet op de gemeenschappelijke hoorzitting van 28 augustus 2017 met de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling;

Gelet op de gemeenschappelijke vergaderingen van 18 september en 4 oktober 2017;

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door de secretariaat van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven;

Gelet op de dringendheid;

Gelet op de elektronische procedure, zoals voorzien in artikel 7 bis van het Huishoudelijk reglement, voor de definitieve goedkeuring door de Raad voor het Verbruik;

BRENGT VOLGEND ADVIES UIT :

Opmerkingen vooraf

De Raad neemt er akte van dat hij wordt geraadpleegd over het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit overeenkomstig artikel 5 van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers.

In dit advies wil **de Raad** de aandacht van de bevoegde minister en van zijn administratie vestigen op diverse belangrijke beginselen waarmee volgens hem rekening moet worden gehouden in het dossier.

De Raad spreekt zich hier evenwel niet uit over de opportuniteit om bepaalde productcategorieën af te schaffen, noch over de beschouwingen m.b.t. de aan de sector toebedeelde termijnen om zich te voegen naar de wettelijke verplichtingen die uit het koninklijk besluit zouden voortvloeien. De raden hebben daarover immers al een standpunt ingenomen in een vorig advies¹.

Beginselen

Evaluatie van de gewasbeschermingsmiddelen: belang van de bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers en belang van wetenschappelijk onderbouwde criteria

Overeenkomstig de beginselen van bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers, is **de Raad** voorstander van en pleit hij voor maatregelen die het mogelijk maken de risico's en de negatieve effecten van het gebruik van deze producten voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu te beperken en de controle op het gebruik ervan door particulieren te versterken.

De Raad vestigt de aandacht op het feit dat de maatregelen die gericht zijn op deze doelstellingen van een gebruik dat in overeenstemming is met de duurzame ontwikkeling en van risicobeperking moeten worden genomen op basis van een alomvattende risicoanalyse die steunt op alomvattende criteria die op een wetenschappelijke manier zijn bepaald. Op alle producten moeten dezelfde wetenschappelijke criteria worden toegepast.

Bovendien mogen producten volgens **de Raad** niet worden gediscrimineerd op basis van hun oorsprong (natuurlijk of synthetisch), maar alleen op basis van objectieve criteria. De oorsprong van een product geeft immers geen aanwijzingen over de mogelijke risico's die eraan zijn verbonden. Verder moeten de genomen maatregelen evenredig zijn met de potentiële risico's van de gebruikte producten in het licht van het evenredigheidsbeginsel van de Europese Commissie.

¹ Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het programma 2018-2022 van het Federale Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen, <http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc17-1101.pdf>

In dat kader pleit **de Raad** ervoor dat de directe en de indirecte impact van de gewasbeschermingsmiddelen op de gewone biodiversiteit beter in aanmerking worden genomen.

Voorts is **de Raad** van oordeel dat de wetenschappelijke aard van de evaluatiemethodologie een *conditio sine qua non* voor de blijvende rechtszekerheid die noodzakelijk is voor de ontwikkeling van alternatieve producten die tegemoetkomen aan de doelstellingen van duurzaam gebruik en risicobeperking en die beantwoorden aan het voorzorgsbeginsel.

De Raad meent dat de wetenschappelijke methodologieën en de toxicologische benaderingen die worden gehanteerd tijdens de toelatingsprocedures voor producten die bestemd zijn voor particulieren realistische en uit het leven gegrepen situaties moeten bevatten die rekening houden met de diversiteit van de werkelijke gebruiksvoorwaarden.

Goed bestuur: nood aan coördinatie en coherentie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus

In een van zijn recente adviezen² constateerde **de Raad** dat, ondanks de vooruitgang die inzake coördinatie werd geboekt, de institutionele structuur van deze materie complex is. Het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen valt immers onder de federale bevoegdheid, terwijl de bevoegdheid over het gebruik van die producten en de bescherming van het leefmilieu is verdeeld over de regio's en de federale overheid. **De Raad** vroeg toen om nog harder te werken aan de concrete integratie van de verschillende maatregelen, maar er tegelijk op toe te zien dat het ambitieniveau van de verschillende bevoegde overheden niet aan banden wordt gelegd. **Hij** beklemtoonde voorts de coördinerende rol die de Taskforce van het Nationaal actieplan voor de reductie van pesticiden (NAPAN) moet spelen, vooral om te vermijden dat initiatieven met elkaar in strijd zouden zijn of dat ze tegelijkertijd zouden worden genomen zonder enige coördinatie.

De Raad bevestigt hier zijn oproep voor de ontwikkeling van een coherente en gecoördineerde strategie voor de lokale, regionale en federale bevoegdheidsniveaus. **De Raad** onderstreept het belang van deze goede coördinatie bij de controle van de naleving van het geheel van wetgevingen die van toepassing zijn in deze materie; ze is essentieel voor het bereiken van de doelstellingen inzake een gebruik dat in overeenstemming is met de duurzame ontwikkeling en inzake een beperking van de risico's en de negatieve effecten die het gebruik van sommige producten meebrengt voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu.

Deze coördinatie moet permanent zijn en rekening houden met de regionale specificiteiten. Uit dit oogpunt pleit **de Raad** voor de toepassing van het wederkerigheidsbeginsel, volgens hetwelk elk bevoegdheidsniveau zo probeert te handelen dat de efficiëntie van alle andere bevoegdheidsniveaus wordt vergroot; **hij** pleit er ook voor dat de verschillende bevoegdheidsniveaus elkaar informeren vooraleer beslissingen of maatregelen ter zake worden genomen.

Verbetering van de informatie: belang van communicatie en bewustmaking

Voor **de Raad** is het bovendien belangrijk dat over de coherente aanpak en de gecoördineerde strategie van alle bevoegdheidsniveaus m.b.t. de gewasbeschermingsmiddelen en hun alternatieven adequaat wordt gecommuniceerd naar de niet-professionele gebruikers. **De Raad** beveelt aan dat de

² Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het programma 2018-2022 van het Federale Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (CRB 2017-1101)

autoriteiten hun communicatie goed richten: een in Wallonië uitgevoerde studie³ toont aan dat 60% van de burgers geen gewasbeschermingsmiddelen meer gebruiken. Van de gebruikers van dit soort van producten verklaart 80% zich bereid om een beroep te doen op alternatieven. De communicatie over de risico's van de bestrijdingsmiddelen en de bestaande gebruiksbeperkingen alsook over de bestaande alternatieve technieken en hun risico's en beperkingen moet derhalve worden gericht op de huidige gebruikers. Bovendien moeten de personen die gewasbeschermingsmiddelen gebruiken over correcte en gerichte informatie kunnen beschikken om de producten te kunnen gebruiken op een manier die in overeenstemming is met de duurzame ontwikkeling en die het mogelijk maakt de risico's en de negatieve effecten die het gebruik van sommige producten meebrengt voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu te beperken. Bewustmaking en informering moeten worden versterkt in de verkooppunten en de federale en regionale inspectiediensten moeten controles uitvoeren op de correcte toepassing van de regels (duidelijke en zichtbare informatie, personeel dat is opgeleid, op de hoogte is en in orde is met de verplichte fytolicensies, verwijzing naar een callcenter).

Voorts beveelt **de Raad** aan meer te communiceren ter bevordering van aanpassingen die geen onkruidbestrijding vereisen en die de gewone biodiversiteit ten goede komen, waaronder diverse plannen inzake bijenbescherming.

³ Etude sur l'utilisation des produits phytopharmaceutiques par les ménages wallons, GfK, 2016. Een PP-presentatie van de studie is beschikbaar via de link <http://etat.environnement.wallonie.be/index.php?page=etudes-detaillees>.